

LECTIO V: ΕΝΑΣ 'ΛΑΤΡΗΣ' ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat. Multos in illis locis agros possidebat. Silius animum tenerum habebat. Gloriae Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ V

Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα 17 βιβλία του για τον δεύτερο καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε (έμενε μόνιμα) στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλε με αγάπη το πνεύμα του. Αυτόν τιμούσε, όπως ο μαθητής τον δάσκαλο (τιμά). Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε σαν ναό.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ V

1. **se tenebat**: η αντωνυμία *se* αναφέρεται στο υποκείμενο (*Silius*) του ρήματος (*tenebat*) της πρότασης «*Ultimis annis...se tenebat*» και επομένως έχουμε ευθεία αυτοπάθεια
2. **me teneo**: παραμένω, μένω μόνιμα
3. **locis**: το ουσιαστικό *locus* -i (αρσενικό στον ενικό) στον πληθυντικό αριθμό κλίνεται σαν αρσενικό *loci* -orum, όταν σημαίνει χωρία βιβλίου και σαν ουδέτερο *loca* -orum, όταν σημαίνει τόποι, τοποθεσίες (ετερογενές).
4. **Neapoli**: σχηματίζει, ως εξαίρεση, την αιτιατική του ενικού σε -im (*Neapolim*) και την αφαιρετική του ενικού σε -i (*Neapoli*).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Silius: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της Β' κλίσης, αρσενικού γένους **Silius -ii/ -i** = Σίλιος. Το όνομα **Silius**, ως γνήσιο λατινικό, συναιρεί στην κλητική του ενικού το **-ie** σε **-i** (**Sili**). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό.

Italicus: ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της Β' κλίσης **Italicus, -a, -um** = Ιταλικός, -ή, -ό.

poeta: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της Α' κλίσης, αρσενικού γένους **poeta -ae** = ποιητής.

epicus: ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της Β' κλίσης **epicus, -a, -um** = επικός, -ή, -ό. Το επίθετο ως παράγωγο από ουσιαστικό (**epos** > **epicus**) δεν σχηματίζει παραθετικά.

vir: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της Β' κλίσης, αρσενικού γένους **vir, viri** = άνδρας.

clarus: ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της Β' κλίσης, θετικού βαθμού **clarus, -a, -um** = ένδοξος, -η, -ο. (Συγκριτικός βαθμός: **clarior, -ior, -ius**, υπερθετικός βαθμός: **clarissimus, -a, -um**).

erat: γ' ενικό οριστικής παρατατικού του βοηθητικού ρήματος **sum, fui, ---, esse** = είμαι.

septendecim (XVII): απόλυτο αριθμητικό = δεκαεπτά. Η λέξη είναι άκλιτη.

libri: ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού της Β' κλίσης, αρσενικού γένους (συγκοπτόμενου) **liber, libri** = βιβλίο.

eius: γενική ενικού, αρσενικού γένους της οριστικής-επαναληπτικής αντωνυμίας **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.

de: πρόθεση + αφαιρετική = για, σχετικά με.

bello: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της Β' κλίσης, ουδετέρου γένους **bellum -i** = πόλεμος.

Punico: αφαιρετική ενικού, ουδετέρου γένους του επιθέτου της Β' κλίσης **Punicus, -a, -um** = Καρχηδονιακός, ή, -ό. Το επίθετο, ως εθνικό, δεν σχηματίζει παραθετικά.

secundo: αφαιρετική ενικού, ουδετέρου γένους του τακτικού, αριθμητικού επιθέτου της Β' κλίσης **secundus, -a, -um** = δεύτερος, -η, -ο.

pulchri: ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της Β' κλίσης, θετικού βαθμού **pulcher, pulchra, pulchrum** = όμορφος, -η, -ο. (Συγκριτικός βαθμός: **pulchrior, -ior, -ius**, υπερθετικός βαθμός: **pulcherrimus, -a, -um**).

ultimis: αφαιρετική πληθυντικού, αρσενικού γένους του επιθέτου Β' κλίσης, υπερθετικού βαθμού **ultimus, -a, -um** = τελευταίος, -α, -ο. Το παραθετικό επίθετο δεν έχει θετικό βαθμό, καθώς σχηματίστηκε από την πρόθεση ή επίρρημα **ultra**. (Συγκριτικός βαθμός: **ulterior, -ior, -ius**).

annis: αφαιρετική πληθυντικού του ουσιαστικού της Β' κλίσης, αρσενικού γένους **annus -i** = έτος.

vitae: γενική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους **vita -ae** = ζωή.

suae: γενική ενικού, θηλυκού γένους της κτητικής αντωνυμίας γ' προσώπου (για έναν κτήτορα ή για πολλούς κτήτορες) **suus, -a, -um** = δικός του, δική του, δικό του και δικός τους, δική τους, δικό τους. Εδώ για έναν κτήτορα.

in: πρόθεση + αφαιρετική = σε. Η πρόθεση είναι δυνατόν να συντάσσεται και με αιτιατική.

Campania: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους **Campania -ae** = Καμπανία. Το ουσιαστικό, ως κύριο όνομα περιοχής, δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

se: αιτιατική ενικού της προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου (που λειτουργεί ως αυτοπαθητική) = τον εαυτό του, τον εαυτό της, τον εαυτό του

tenebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος της β' συζυγίας **teneo, tenui, tentum, tenēre** = κρατώ. Εδώ **se tenebat** = παρέμενε, έμενε μόνιμα.

multos: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της β' κλίσης, θετικού βαθμού **multi, multae, multa** = πολλοί, πολλές, πολλά. Το επίθετο σχηματίζει ανώμαλα παραθετικά: συγκριτικός βαθμός: **plures, plures, plura**, υπερθετικός βαθμός: **plurimi, plurimae, plurima**).

in: πρόθεση + (τοπική) αφαιρετική = σε

illis: αφαιρετική πληθυντικού, ουδετέρου γένους της δεικτικής αντωνυμίας **ille, illa, illud** = εκείνος, -η, -ο.

locis: αφαιρετική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **locus -i** = τόπος. Στον πληθυντικό κλίνεται και ως αρσενικό **loci-orum**, όταν σημαίνει χωρία βιβλίου και ως ουδέτερο **loca-orum**, όταν σημαίνει τόπους, τοποθεσίες (ετερογενές).

agros: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης (συγκοπτόμενου), αρσενικού γένους **ager, agri** = αγρός.

possidebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της β' συζυγίας **possideo, possedi, possessum, possidēre** = κατέχω.

Silius: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **Silius -ii/ -i** = Σίλιος. Το όνομα **Silius**, ως γνήσιο λατινικό, συναιρεί στην κλητική του ενικού το **-ie** σε **-i** (**Sili**). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό.

animus: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **animus -i** = ψυχή.

tenerum: αιτιατική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της β' κλίσης, θετικού βαθμού **tener, tenera, tenerum** = τρυφερός, ευαίσθητος. (Συγκριτικός βαθμός: **tenerior, -ior, -ius**, υπερθετικός βαθμός: **tenerrimus, -a, -um**).

habebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της β' συζυγίας **habeo, habui, habitum, habēre** = έχω.

gloriae: δοτική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους **gloria -ae** = δόξα.

Vergili: γενική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **Vergilius -ii/ -i**= Βιργίλιος. Το όνομα Vergilius, ως γνήσιο λατινικό, συναιρεί στην κλητική του ενικού το -ie σε -i (Vergili). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό.

studebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της β' συζυγίας **studeo, studui, ---, studēre** =σπουδάζω, επιδιώκω. Το ρήμα συντάσσεται με δοτική.

ingenium: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους **ingenium -ii/ -i** = πνεύμα, χαρακτήρας.

-que: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος, εγκλιτική λέξη = και (πρβλ αρχαία ελληνικά: τε).

eius: γενική ενικού, αρσενικού γένους της οριστικής-επαναληπτικής αντωνυμίας **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.

fovebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της β' συζυγίας **foveo, fovi, fotum, fovēre** = περιβάλλω με αγάπη.

eum: αιτιατική ενικού, αρσενικού γένους της οριστικής-επαναληπτικής αντωνυμίας **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.

ut: υποτακτικός, παραβολικός σύνδεσμος = όπως.

puer: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού (και θηλυκού) γένους **puer, pueri** = παιδί. Το ουσιαστικό εδώ λειτουργεί ως αρσενικό.

magistrum: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης (συγκοπτόμενου), αρσενικού γένους **magister, magistri** = δάσκαλος.

honorabat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της α' συζυγίας **honoro, honoravi, honoratum, honorāre** = τιμώ.

monumentum: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους **monumentum -i** = μνημείο.

eius: γενική ενικού, αρσενικού γένους της οριστικής-επαναληπτικής αντωνυμίας **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.

quod: ονομαστική ενικού, ουδετέρου γένους της αναφορικής αντωνυμίας **qui, quae, quod** = ο οποίος, η οποία, το οποίο.

Neapoli: αφαιρετική ενικού του ισοσύλλαβου ουσιαστικού της γ' κλίσης, θηλυκού γένους **Neapolis -is** = Νεάπολη. Η αιτιατική ενικού, κατ' εξαίρεση, σχηματίζεται σε -im (Neapolim) και η αφαιρετική σε -i (Neapoli). Ως κύριο όνομα περιοχής δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

iacebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της β' συζυγίας **iaceo, iacui, iacitum, iacēre** = κείμαι, βρίσκομαι.

pro: πρόθεση + αφαιρετική = ως, σαν.

templo: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους **templum -i** = ναός.

habebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος της Β' συζυγίας **habeo, habui, habitum, habēre**= έχω.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ κλίση

poeta -ae: αρσενικό
vita -ae: θηλυκό
Campania -ae: θηλυκό
gloria -ae: θηλυκό

Β΄ κλίση

Silius -ii / -i: αρσενικό (Η κλητική ενικού σχηματίζεται σε -i, με συναίρεση του -ie σε -i (Sili)
vir, viri: αρσενικό
liber -bri: αρσενικό
bellum -i: ουδέτερο
annus -i: αρσενικό
locus -i: αρσενικό. Στον πληθυντικό κλίνεται και ως αρσενικό loci -orum, όταν σημαίνει χωρία βιβλίου και ως ουδέτερο loca -orum, όταν σημαίνει τόπους, τοποθεσίες (ετερογενές).
animus -i: αρσενικό
ager, agri: αρσενικό
Vergilius -ii / -i: αρσενικό. (Η κλητική ενικού σχηματίζεται σε -i, με συναίρεση του -ie σε -i (Vergili)
ingenium -ii / -i: ουδέτερο
puer -i: αρσενικό και θηλυκό. Εδώ είναι αρσενικό.
magister -stri: αρσενικό
monumentum -i: ουδέτερο
templum -i: ουδέτερο

Γ΄ κλίση

Neapolis -is: θηλυκό (Σχηματίζει την αιτιατική ενικού, κατ' εξαίρεση, σε -im (Neapolim) και την αφαιρετική του ενικού σε -i (Neapoli).

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β' κλίση

Italicus, -a, -um
epicus, -a, -um
clarus, -a, -um (Συγκριτικός βαθμός: clarior, -ior, -ius, υπερθετικός βαθμός: clarissimus, -a, -um).
Punicus, -a, -um
pulcher, pulchra, pulchrum (Συγκριτικός βαθμός: pulchrior, -ior, -ius, υπερθετικός βαθμός: pulcherrimus, -a, -um).
multi, multae, multa (Συγκριτικός βαθμός: plures, plures, plura, υπερθετικός βαθμός: plurimi, plurimae, plurima).
tener, tenera, tenerum (Συγκριτικός βαθμός: tenerior, -ior, -ius, υπερθετικός βαθμός: tenerrimus, -a, -um).
ultimus, -a, -um (Θετικός βαθμός: ultra), Συγκριτικός βαθμός: ulterior, -ior, -ius).
secundus, -a, -um
septendecim: Απόλυτο αριθμητικό, άκλιτη λέξη

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

is, ea, id (οριστική-επαναληπτική)
suus, sua, suum (κτητική, για έναν και για πολλούς κτήτορες, εδώ για έναν κτήτορα)
se (προσωπική)
ille, illa, illud (δεικτική)
qui, quae, quod (αναφορική)

ΡΗΜΑΤΑ

1η Συζυγία

honoro, honoravi, honoratum, honorāre

2η Συζυγία

teneo, tenui, tentum, tenēre
possideo, possedi, possessum, possidēre
habeo, habui, habitum, habēre
studeo, studui, ---, studēre
foveo, fovi, fotum, fovēre
iaceo, iacui, iacitum, iacēre

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

sum, fui, ---, esse

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

de + αφαιρετική
in + αιτιατική ή αφαιρετική (εδώ τοπική αφαιρετική)
pro + αφαιρετική

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

-que (παρατακτικός, συμπλεκτικός, εγκλιτική λέξη)
ut (υποτακτικός, παραβολικός)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (erat: οριστική παρατατικού).

erat: ρήμα

Silius Italicus: υποκείμενο του ρήματος erat.

vir: κατηγορούμενο του υποκειμένου (Silius Italicus) εξαιτίας του συνδετικού ρήματος erat.

clarus: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη vir.

poeta: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Silius Italicus.

epicus: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη poeta.

XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (sunt: οριστική ενεστώτα).

sunt: ρήμα

libri: υποκείμενο του ρήματος sunt.

pulchri: κατηγορούμενο του υποκειμένου (libri) εξαιτίας του συνδετικού ρήματος sunt.

septendecim (XVII): ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο libri.

eius: γενική του δημιουργού (genetivus auctoris) ή κτητική στη λέξη libri.

de bello: εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο libri. Ισοδυναμεί προς το περί + γενική της αρχαίας ελληνικής.

Punico: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη bello.

secundo: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο Punico bello.

Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (tenebat: οριστική παρατατικού).

tenebat: ρήμα

(Silius Italicus): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος tenebat.

se: αντικείμενο του ρήματος tenebat. Η αντωνυμία se αναφέρεται στο υποκείμενο (Silius) του ρήματος (tenebat) και επομένως έχουμε ευθεία αυτοπάθεια.

annis: αφαιρετική τοπική του χρόνου στο ρήμα tenebat. (Δηλώνει το πότε = χρονικός εντοπισμός).

ultimis: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη annis.

vitae: γενική διαιρετική στο annis.

suae: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη vitae. Η αντωνυμία suae αναφέρεται στο υποκείμενο (Silius) του ρήματος (tenebat) και επομένως έχουμε ευθεία αυτοπάθεια (κτήση με αυτοπάθεια).

in Campania: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τη στάση σε τόπο στο ρήμα tenebat.

Multos in illis locis agros possidebat: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (possidebat: οριστική παρατατικού)

possidebat: ρήμα

(Silius Italicus): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος possidebat. Ως εννοούμενο υποκείμενο μπορεί να θεωρηθεί και η λέξη is.

agros: αντικείμενο του ρήματος possidebat.

multos: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη agros.

in locis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τη στάση σε τόπο στο ρήμα possidebat.

illis: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη locis.

Silius animum tenerum habebat: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (habebat: οριστική παρατατικού).

habebat: ρήμα

Silius: υποκείμενο του ρήματος habebat.

animum: αντικείμενο του ρήματος habebat.

tenerum: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη animum.

Gloriae Vergili studebat κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (studebat: οριστική παρατατικού).

studebat: ρήμα

(Silius Italicus): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος studebat. Ως εννοούμενο υποκείμενο μπορεί να θεωρηθεί και η λέξη is.

gloriae: αντικείμενο του ρήματος studebat. Το ρήμα studebat συντάσσεται με δοτική.

Vergili: γενική αντικειμενική (ή κτητική) στη λέξη gloriae.

ingeniumque eius fovebat: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (fovebat: οριστική παρατατικού). Η πρόταση συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη κύρια με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο- εγκλιτική λέξη -que.

fovebat: ρήμα

(Silius Italicus): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος fovebat. Ως εννοούμενο υποκείμενο μπορεί να θεωρηθεί και η λέξη is.

ingenium: αντικείμενο του ρήματος fovebat.

eius: γενική κτητική στη λέξη ingenium. (κτήση χωρίς αυτοπάθεια, δηλ. Vergili)

Eum (Silius Italicus) (sic) honorabat: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (honorabat: οριστική παρατατικού).

honorabat: ρήμα

(Silius Italicus): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος honorabat. Ως εννοούμενο υποκείμενο μπορεί να θεωρηθεί και η λέξη is.
eum: αντικείμενο του ρήματος honorabat.

ut puer magistrum (honorat): δευτερεύουσα επιρρηματική, απλή παραβολική, συγκριτική ελλειπτική πρόταση που δηλώνει τον τρόπο. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο ut και εκφέρεται με οριστική η οποία δηλώνει το πραγματικό (εννοούμενο ρήμα honorat), αφού η σύγκριση αφορά σε δύο καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται ότι είναι αντικειμενική πραγματικότητα. Η παραβολική πρόταση λειτουργεί ως Β΄ όρος σύγκρισης. Ως Α΄ όρος σύγκρισης θεωρείται η κύρια πρόταση «(Silius Italicus) eum (sic) honorabat».

(honorat): εννοούμενο ρήμα.
puer: υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος honorat.
magistrum: αντικείμενο του εννοούμενου ρήματος honorat.

Monumentum eius pro templo habebat: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό (habebat: οριστική παρατατικού).

habebat: ρήμα
(Silius Italicus): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος habebat. Ως εννοούμενο υποκείμενο μπορεί να θεωρηθεί και η λέξη is.
monumentum: αντικείμενο του ρήματος habebat.
eius: γενική κτητική στο monumentum (κτήση χωρίς αυτοπάθεια, δηλ. Vergili).
pro templo: εμπρόθετος προσδιορισμός της παραβολής που λειτουργεί ως κατηγορούμενο στη λέξη monumentum.

quod Neapoli iacebat: δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στη λέξη monumentum της κύριας πρότασης. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quod και εκφέρεται με οριστική (iacebat), καθώς εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

iacebat: ρήμα
quod: υποκείμενο του ρήματος iacebat.
Neapoli: απρόθετη τοπική αφαιρετική (επειδή είναι όνομα πόλεως) που δηλώνει τη στάση σε τόπο στο ρήμα iacebat.